

INTEGRALNI TRENING U POLICIJSKOJ IZOBRAZBI

Hrvoje Filipović
hrvoje.filipovic@yahoo.com

Sažetak: *Integralni trening je predmet u izobrazbi policijskih polaznika u kojem su implementirani nastavni sadržaji iz drugih predmeta u vidu situacijskih vježbi najčešćih policijskih postupanja. Nastava iz integralnog treninga počinje nakon dijela odslušanih predavanja iz stručnih predmeta, a provodi se na specijalnim poligonima i u simulacijskim prostorima Policijske akademije, počevši od najjednostavnijih situacijskih vježbi do vrlo zahtjevnih. Cilj je da polaznici budu osposobljeni za samostalnu primjenu stečenih znanja i vještina prema najvišim profesionalnim i etičkim standardima poštujući međunarodne, ustavne i zakonske odredbe. Program je namijenjen odraslim osobama u dobi od 18-24 godine, a kako se radi o predmetu gdje se uvježbavaju moguće situacije policijskog postupanja, nastavni sat se odvija u trajanju od devedeset minuta (blok sat). Glavno metodičko pravilo u ovakvoj nastavi treba biti primjerena odnosno optimalna izmjena aktivnosti nastavnika i polaznika. Svaka vježba na integralnom treningu može imati nekoliko razina: normalna situacija, sumnjiva situacija i opasna situacija. Za situacijske vježbe poželjno je napraviti video-zapis, a takvim korištenjem multimedije u nastavi ostvaruje se evaluacija i revizija nastavnog sata, jer medijsko okruženje ima veliki utjecaj na izbor didaktičkih rješenja za kvalitetno učenje i poučavanje.*

Gljučne riječi: *integralni trening, cjeloživotno učenje, multimedija, situacijska vježba*

UVODNE NAPOMENE

Polaznici nakon završetka izobrazbe obnašaju sljedeće policijske poslove: zaštita života, prava, slobode, sigurnosti i nepovredivosti osobe, zaštita javnog reda i mira te imovine, sprječavanje kaznenih djela i prekršaja, njihovo otkrivanje i prikupljanje podataka o tim djelima i počiniteljima, traganje za počiniteljima kaznenih djela za koja se progoni po službenoj dužnosti i prekršaja i njihovo dovođenje nadležnim tijelima, traganje za imovinskom koristi stečenoj kaznenim djelom, nadzor i upravljanje cestovnim prometom, protueksplozijska zaštita, poslovi sa strancem, nadzor državne granice, poslovi zaštite zračnog prometa propisani posebnim zakonom, poslovi na moru i unutarnjim plovnim putovima iz nadležnosti policije, osiguranje i zaštita osoba, objekata i prostora, te postupanje s uhićenikom i pritvorenikom (čl. 3. Zakona o policijskim poslovima i ovlastima).

Pri obavljanju tih poslova budući policijski službenici koriste ovlasti: provjera i utvrđivanje identiteta osoba i predmeta, privremeno ograničenje slobode kretanja, davanje upozorenja i naredbi građanima, podnošenje kaznenih prijava i izvješća, poligrafsko ispitivanje, pregled dokumentacije, ulazak i pregled objekata i prostora, pregled osoba, predmeta i prometnih sredstava, javno raspisivanje nagrade, snimanje na javnim mjestima, prikrivene policijske radnje, zaštita žrtava kaznenih djela, *uporaba sredstava prisile* i dr. (članka 13. Zakona o policijskim poslovima i ovlastima).

Između ovih ovlasti *sredstva prisile* su posebno pod povećalom javnosti, iz razloga što ograničenje osobne slobode predstavlja težak zahvat u temeljno pravo građana te može biti poduzeto samo kada je određeno zakonom (članak 22. Ustava RH), te im se stoga pridaje posebna važnost u nastavnim sadržajima. Sredstva prisile su tjelesna snaga, raspršivač s nadražujućom tvari, palica, sredstva za vezivanje, uređaj za prisilno zaustavljanje motornog vozila, službeni pas, službeni konj, posebna motorna vozila, kemijska sredstva, vatreno oružje, uređaj za izbacivanje vode, eksplozivna sredstva i posebna oružja (članak 81. Zakona o policijskim poslovima i ovlastima). Policijski službenik u svome radu koristi takva sredstva prisile, ali smije ih uporabiti samo radi zaštite života ljudi, svladavanja otpora, sprječavanja bijega, odbijanja napada i otklanjanja opasnosti

ako je vjerojatno da se mjerama upozorenja i naredbi neće postići cilj, odnosno prema načelu razmjernosti.

Ustav RH u članku 16. stavku 2. proklamira načelo razmjernosti koje naglašava da se pojedincu mogu ograničiti temeljna prava i slobode samo kada je to nužno potrebno o čemu odlučuje sud. Načelo razmjernosti izvodi se iz načela pravne države i ima ustavni rang. U policijskom pravu načelno se formulira kao zabrana, tj. jedna mjera ne smije dovesti do posljedica koje sa željenim učinkom očito nisu razmjerne. I u europskoj Deklaraciji o policiji iz 1979. godine određeno je da će u obavljanju svojih dužnosti policijski službenik uložiti sva neophodna znanja kako bi postigao ostvarivanje određenog zadatka kako to proizlazi iz zakona, ali pri tome nikada neće primjenjivati silu veću od potrebne. Time je nedvojbeno, kao temeljni postulat policijskog djelovanja, istaknuto načelo najmanjeg kršenja prava. Od više mogućih i adekvatnih mjera policija treba poduzeti upravo one koje pojedinačno i općenito najmanje pogađaju prava čovjeka (Cvitanović, 1995:41). Načelo razmjernosti (da bi se moglo smatrati usklađenim s ostalim ustavnim zaštićenim dobrima), treba ispunjavati kriterije prikladnosti, nužnosti i uravnoteženosti (Krapac, 2007:259).

Prilikom provedbe nastave polaznici imaju dosta sati upravo iz navedenog dijela koji se odnosi na ljudska prava, jer ljudska prava nisu samo pitanje jedne države, već cjelokupne međunarodne zajednice. Međunarodni dokumenti implementirani u domaće zakonodavstvo po pravnoj su snazi iznad zakona (članak 141. Ustava RH). Od posebnog su značaja za zaštitu ljudskih prava Opća deklaracija o ljudskim pravima, Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, te Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda glavni je pravni akt Vijeća Europe čije je prihvaćanje obvezni uvjet za primitak u Vijeće Europe. Konvencija je prozvana i "*krunskim draguljem Vijeća Europe*" jer je njezin sustav zaštite ljudskih prava utemeljen na posebnom mehanizmu nadzora poštivanja konvencijskih odredbi (Krapac, 1995:5).

PROGRAM OBRAZOVANJA ODRASLIH ZA ZANIMANJE POLICAJAC

Za razliku od drugih programa za obrazovanje odraslih u Program obrazovanja odraslih za zanimanje policajac mogu se upisati samo osobe koje su prošle zahtijevno testiranje gdje je selekcija izuzetno visoka. Broj kandidata koji se žele upisati u program za obrazovanje odraslih, može se usporediti sa nekim fakultetima gdje se za jedno mjesto jave nekoliko desetaka kandidata, a i to je jedan od pokazatelja da je motiviranost budućih polaznika visoka.

Polaznici prilikom izobrazbe imaju slijedeće predmete: Ustav RH i ljudska prava, Prekršajno pravo, Kazнено pravo, Kriminalistika, Policijske ovlasti i njihova primjena, Sigurnost u prometu, Psihologija i komunikologija, Strani jezik (engleski ili njemački), Etika policijskog zvanja, Policijsko naoružanje i gađanje, Šport i samoobrana, Informatika i Informacijski sustav MUP-a, Integralni trening, te seminari iz: Telekomunikacija, Kulture govorenja i pisanja, Daktilografije i uredskog poslovanja, Osnove gašenja požara, Nedopuštenog trgovanja ljudima, Policije u zajednici i Prve medicinske pomoći.

Predmeti i seminari koji su navedeni između sebe imaju „kompaktibilnost“, a na takav način polaznici lakše savladavaju nastavne sadržaje i interaktivno su uključeni u nastavu jer su već čuli slične sadržaje i dolazi do njihove znatije kroz pitanja, rasprave i sl. U nastavi treba težiti da se što više analizira policijska praksa, da se vidi sudska praksa općinskih, županijskih sudova, Vrhovnog suda, te Europskog suda za ljudska prava u Strasbourgu.

Cjelokupan program obrazovanja odraslih za zanimanje policajac traje 12 mjeseci i sastoji se od tri cjeline koje traju po četiri mjeseca. Nastava se odvija u Policijskoj akademiji u simulacijskim prostorima, športskoj dvorani, streljani, učionicama, te poligonu. Prva i treća cjelina provode se u Odjelu za policijsku obuku u Policijskoj akademiji, dok druga cjelina obuhvaća Mentorski program obuke i provodi se po policijskim upravama i policijskim postajama prema mjestu stanovanja polaznika u trajanju od 16 tjedana.⁶

---

⁶ Policijska akademija, Odjel za policijsku obuku, Trajanje i program, nastavni predmeti i seminari programa obrazovanja odraslih za zanimanje policajac.

SITUACIJSKO IZVOĐENJE NASTAVE INTEGRALNOG TRENINGA

Integralni⁷ trening⁸ čini jedan proces osposobljavanja u kojem se simuliraju moguće stvarne situacije policijskog postupanja. Izvedba nastave odvija se na poligonu i u simulacijskim prostorima akademije. Nastava se izvodi nakon dijela odslušanih predavanja iz stručnih predmeta počevši od najjednostavnijih situacijskih vježbi do vrlo zahtjevnih. Kako se radi o obrazovanju odraslih gdje se uvježbavaju moguće situacije, nastavni sat iz integralnog treninga odvija se u trajanju od 90 minuta (blok sat).

Za blok sat postoje metodički i didaktički razlozi, a ogledaju se u većim mogućnostima nastavnika i polaznika za planiranje i ostvarivanje raznovrsnih aktivnosti koje su u funkciji ostvarivanja ciljeva određenog nastavnog programa. Glavno metodičko pravilo u ovakvoj nastavi treba biti primjerena odnosno optimalna izmjena aktivnosti polaznika i nastavnika kako ne bi došlo do pojave zasićenosti i monotonije, a to je jedan od glavnih uzroka da se ne smanji motivacija, koncentracija i pažnja polaznika. Raznovrsnost odnosno raznolikost individualnih aktivnosti i uloga polaznika i nastavnika smanjuje mogućnost pojave zasićenosti i umora, a koji su glavni uzroci smanjenja motivacije, pažnje i ukupnih učinaka učenja i poučavanja.

Uvažavajući iskustvo i mentalnu kondiciju s odraslim polaznicima moguće je kombinirati razne izvedbene varijante rasporeda nastavnih sati i aktivnosti. Na toj listi didaktičkih oblika rada dvostruki sat, odnosno blok sat u trajanju od 90 do 120 minuta je, dosta pogodan i poželjan (Matijević, Radovanović, 2010:45).

Svaka situacijska vježba također može imati nekoliko nivoa: normalna situacija, sumnjiva situacija i opasna situacija. Situacijske vježbe ne odvijaju se izolirano u apstraktnom obliku, već uz uvažavanje socijalnog i fizičkog konteksta, odnosno socijalne i fizičke

<http://www.mup.hr/4547.aspx> (10.11.2010.).

⁷ *Integralan*, sastavni, osnovni, potpun, cjelokupan, cjelovit, čvrsto povezan, neodvojiv, neodjeljiv (Klaić, 2002: 598)

⁸ *Trening*, odgajanje, školovanje, vježbanje, obrazovanje, uvježbavanje (Klaić, 2002: 1371)

situacije (virtualno okruženje i virtualna komunikacija). Tu je još važno spomenuti socio-konstruktivistički didaktičku paradigmu koja promatra učenje kao aktivan i kreativan odnos individue prema znanju i obrazovnom okruženju (Matijević, 2007:167).

Prilikom izvedbe nastave poželjno je sačiniti video-zapis situacijskih vježbi, a takvim se načinom multimedija koristi za evaluaciju i reviziju nastavnog sata. Medijsko okruženje ima veliki utjecaj na izbor didaktičkih rješenja za učenje i poučavanje. S tim u vezi govori se o didaktičkim teorijama (i/ili paradigmama) te didaktičkim strategijama na kojima se temelje koncepti učenja i poučavanja (Matijević, 2007:170).

Situacijske vježbe se izvode po grupama obično po tri polaznika kod najjednostavnijih vježbi (legitimiranje i dr.), a kod složenijih (racija i dr.) cijeli odjel od trideset polaznika dok kod vježbi koje zahtijevaju veći broj sudionika moguće je spojiti i dva ili tri odjela (narušavanje javnog reda i mira u većem obimu, osiguranje športskih natjecanja i dr.). Grupni rad ima svoj značaj posebno u praksi, a odlično je sredstvo za uspješno interpersonalno povezivanje i međusobno djelovanje članova grupe, jer „u policiji nema individualnosti, oslanjaš se na kolegu i partnera“ (Žuljević, 2009:36). Uspjeh u radu grupe nije određen samo sastavom grupe već dosta zavisi od nastavnika i uspješne primjene metoda u radu s odraslima. Nastavnici u Odjelu za policijsku obuku Policijske akademije koji provode nastavu imaju obvezu i stalno se od njih zahtijeva permanentno i kontinuirano školovanje, educiranje i praćenje novih pristupa i događaja (Žuljević, 2009:39). Od polaznika je izvrsno zatražiti i povratnu informaciju o predavačima, o nastavi, odnosno o cijeloj instituciji koja provodi obrazovanje. Tako je i u policijskom glasilu „Mir ugled povjerenje“ (broj:32/09) objavljeno što polaznici misle o svom školovanju, kako su zadovoljni sa nastavnicima, razlozima odabira svog zanimanja i ostalo.

Za potrebe ovoga rada biti će primjer situacijske vježbe „uporaba uređaja za prisilno zaustavljanje motornog vozila“, a za istu se mogu simulirati razne verzije događaja. Nakon prikaza vježbe na LCD-projektoru od prethodne generacije, nastava iz učionice prelazi na poligon.

Primjer događaja: „dojava operativno-komunikacijskog centra policije da je došlo do razbojništva u mjenjačnicu u Zagrebu, Maksimirska bb., iz koje je otuđena veća količina novčanih sredstava, te da se dvije naoružane muške osobe udaljuju van grada osobnim automobilom marke VW, crne boje. Svim ophodnjama izdana je zapovijed da uspostave blokadni punkt s obzirom da se radi o naoružanim osobama na blokadnom punktu, za koje se može očekivati mogućnost bijega. Operativno-komunikacijski centar policije izdao je zapovijed da se postave uređaji za prisilno zaustavljanje motornog vozila. Osobe koje se nalaze u opisanom vozilu potrebno je uhititi, te nad istima primijeniti sredstva prisile i izvršiti pregled osoba i vozila. U slučaju uočavanja bilo kakvih predmeta i stvari koje potiču od izvršenja kaznenog djela, potrebno je zastati te zatražiti nalog za pretragu od nadležnog Županijskog suda.“

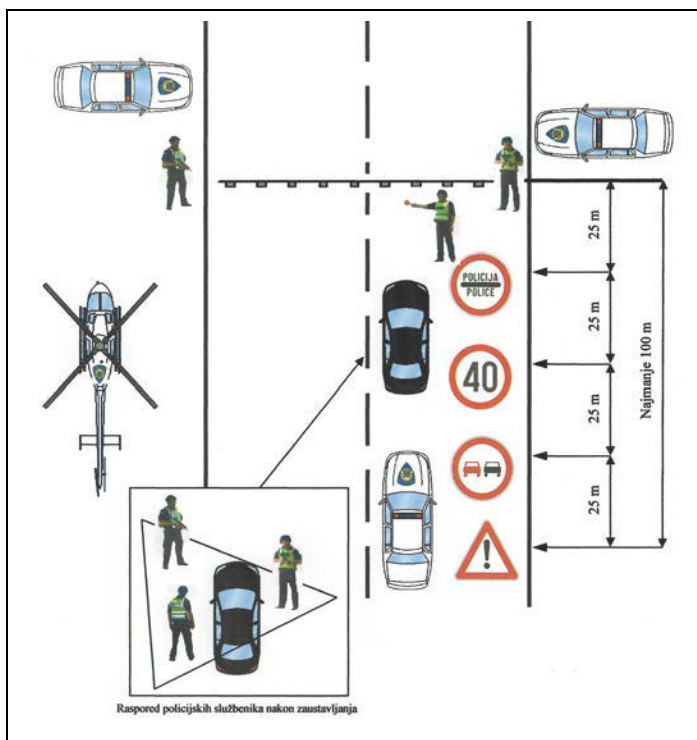
Polaznici u vježbi koriste slijedeću opremu dva vozila s policijskim oznakama i sredstvima za komunikaciju, uređaj za prisilno zaustavljanje vozila sa kompletom prometnih znakova, balistički i reflektirajući prsluci i druga oprema. Svaki polaznik koristi sredstva i opremu koju je osobno zadužio. Markiranti („sumnjive osobe“) koriste jedno vozilo civilnih registracijskih oznaka. Polaznici su prema prethodnom dogovoru dobili slijedeće uloge: „polaznik 1-voditelj smjene“, „2-vođa ophodnje policajac“, „3., 4., 5., 6-policajci“, „7-krim-službenik“, „8-krim-tehničar“, „9-markirant-osumnjčeni“, „10-markirant-osumnjčeni“,

U ovoj situacijskoj vježbi, kao i u stvarnosti u prvi plan izdvaja se sigurnost svih sudionika. Važni čimbenici ove vježbe su postavljanje niza prometnih znakova; postavljanje uređaja za prisilno zaustavljanje vozila, pravilan raspored policijskih službenika na blokadnom punktu; zaustavljanje vozila na propisan i siguran način; verbalna komunikacija(sadržaj, ton, jačina, brzina razgovijetnost); upozorenje vozača koristeći jasne i dobro čujne naredbe; neverbalna komunikacija(stav tijela, kontakt očima, opći izgled i odora, kretanje, geste, radnje; izdavanje upozorenja i naredbi; korištenje sredstva za vezivanje na propisan način; uhićenje i upoznavanje s pravima: izvješćivanje operativno-komunikacijskog centra policije i osiguranje vozila; pravilno ispunjavanje pismena - izvješće o uhićenju i dovođenju, o osiguranju mjesta događaja, službena zabilješka o postupanju, izvješće o uporabi sredstava za vezivanje i dr. Nakon što su polaznici napravili izvedbu ove situacijske vježbe, slijedi evaluacija i revizija učinjenog, te davanje zadaća da sami osmisle događaj koji

će biti izveden na idućem satu integralnog treninga vezan za ovu nastavnu cjelinu.

Svaku situacijsku vježbu dobro je proći kroz više nivoa, odnosno povećanja opasnosti. Na takav način vježbanjem se polaznici spremaju za stvarne situacije u kojima će biti najmanje nepredvidivih situacija. U policijskom poslu teško je predvidjeti sve situacije, svaka nepredvidiva situacija donosi i dozu stresa, a upravo vježbanjem, stečenim znanjima i vještinama on se smanjuje (Vukosav, Glišić; 2009:90).

Slika 1. Grafički prikaz dijela situacijske vježbe uporaba uređaja za prisilno zaustavljanje motornog vozila

ZAKLJUČAK

U integralni trening implementirani su nastavni sadržaji iz drugih predmeta, ali sada u vidu situacijskih vježbi najčešćih postupanja policijskih službenika. Posebno je bitno da se sve radnje provedu sukladno ustavnim, međunarodnim i zakonskim odredbama. Prilikom izvedbe nastave kod nekih vježbi poželjno je sačiniti video-zapis za analizu same taktike, te evaluacije vježbe. Medijsko okruženje ima veliki utjecaj na izbor didaktičkih rješenja za učenje i poučavanje.

Polaznike za zanimanje policajac koji su prošli temeljnu izobrazbu, zavisno o rasporedu rada čeka cjeloživotno učenje kroz tečajeve, seminare, ali i svakodnevno kroz praćenje propisa, brzojavki jer bez toga je nemoguće raditi. Nakon završetka temeljnog obrazovanja polaznici imaju mogućnost nastavka školovanja na Visokoj policijskoj školi kroz preddiplomske, diplomske, te poslijediplomske studije.

Velike mogućnosti pruža e-learning u cjeloživotnom učenju kroz brojne pravne i policijske portale koji obiluju novim sadržajima sudskih presuda, policijskom praksom, kao što je Europski sud za ljudska prava, EUROPOL, EUROJUST, Europska visoka policijska škola i dr.

Literatura:

Cvitanović, L. (1995). Police and Ciminal Evidence Act. Policija i sigurnost, 4(1–2), 40.–60.

Filipović, H. (2010). Uhićenje kao mjera osiguranja nazočnosti okrivljenika i pokretanja kaznenog postupka. Policija i sigurnost, 3.

Klaić, B. (2002). Rječnik stranih riječi, Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb.

Krapac, D. (1995). Europska konvencija o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda i hrvatski kazneni postupak. Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, 1, 3.–40.

Krapac, D. (2007). Kazneno procesno pravo, Prva knjiga: INSTITUCIJE. III. izmijenjeno i dopunjeno izdanje. Zagreb: Narodne novine d.d.

Matijević, M., Radovanović, D, (2010). [Blok sat i blok nastava u obrazovanju odraslih](#). Andragoški glasnik. 14, 1; 43–56.

Matijević, M., (2007). Novo (multi)medijsko okruženje i cjeloživotno obrazovanje. Andragoške studije, 2; 168–177.

Mir ugled povjerenje, Glasilo Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske, broj 32. godina IV srpanj/kolovoz 2009.

Pravilnik o načinu postupanja policijskih službenika, NN broj: 89/2010.

Pravilnik o školovanju, osposobljavanju, stručnom usavršavanju i specijalizaciji policijskih službenika; NN broj: 84/07,108/09. i 120/10.

Ustav Republike Hrvatske, NN broj: 41/01., 55/01., 76/10.

Vukosav, J., Glavač-Glišić, R., (2009) Policijska psihologija i komunikologija, MUP-RH, Zagreb.

Zakon o policijskim poslovima i ovlastima, NN broj: 79/09.

INTEGRATED TRAINING IN THE POLICE TRAINING

Hrvoje Filipović

Summary – Integral training takes a special place and gives it a special meaning when it comes to educating police officers because that subject contains several other subjects implemented into one but now as a programme of situation exercises about the conduct of police officers. Class starts after listening to several classes from expert subjects. It is enforced on special training grounds of the Police academy starting with the most simple exercises to the more demanding ones. The goal is that the students after finishing the programme for police officers are capable to apply the knowledge and skills at a high level of professional and ethic standards in the meantime respecting the international, constitutional and law ornaments. The programme is intended for adults between 18-24 years of age. The class is held in the time period of 90 minutes that is the equivalent of two school hours because the subject deals with training police officers for possible situations. The main methodical rule for this kind of class is to optimally exchanges the activities of the teachers and students. It is desirable to create multimedia video presentations at class because the media surrounding has a great impact on choosing didactive solutions for learning and teaching. It helps to evaluate and review the topics from the class.

Key words: integral training, lifelong learning, multimedia, situational exercises